

Zdjęcie: Farma Wiatrowa Grajewo

W trakcie eksploatacji FW Grajewo (Projekt) w okresie sprawozdawczym od stycznia do grudnia 2024 r. stwierdzono, że:

- Zgodność działań prowadzonych w okresie sprawozdawczym w ramach realizacji Projektu z wymogami Decyzji Środowiskowej została zweryfikowana i potwierdzona. Drugi rok monitoringu operacyjnego ptaków i nietoperzy został zakończony i przeprowadzony zgodnie z polskimi wytycznymi,
- Projekt działań zgodnie ze wszystkimi działaniami wymaganymi w Planie Działań Środowiskowych i Społecznych (ESAP): przeprowadzono monitoring operacyjny ptaków i nietoperzy, wdrożono mechanizm składania skarg przez społeczność, podsumowanie poprzedniego Raportu z Monitoringu Środowiskowego i Społecznego (ESMR) zostało ujawnione na oficjalnej stronie internetowej Projektu, a znaki ostrzegawcze zostały umieszczone w pobliżu turbin wiatrowych i poprawność ich umieszczenia jest weryfikowana przez Projekt,
- w okresie sprawozdawczym otrzymano jedną skargę dotyczącą podwyżki czynszu od jednego z właścicieli gruntów - skarga została przyjęta, a zaległy czynsz został zapłacony,
- Projekt zaadresował braki zidentyfikowane w poprzednim ESMR w celu zapewnienia zgodności z ESAP, ponieważ procedury wyłączania turbin na żądanie w celu złagodzenia śmiertelności ptaków i nietoperzy w FW zostały przygotowane na czas, a Plan Zarządzania Środowiskowego i Społecznego dla fazy operacyjnej został przygotowany i wdrożony przez Wykonawców,
- na podstawie oszacowania rzeczywistej śmiertelności ptaków, Niezależny Ekspert Ornitologiczny (IOE) przyjął, że roczna rzeczywista śmiertelność ptaków w FW Grajewo mieści się w przedziale 4,5-5,5 ofiar na całą FW, co daje śmiertelność na poziomie 0,4-0,5 ofiar/turbinę/rok, co jest wartością niską,

- na podstawie szacunków rzeczywistej śmiertelności nietoperzy, IOE stwierdził, że roczna rzeczywista śmiertelność nietoperzy w FW Grajewo mieściła się w zakresie 6,5-7,5 ofiar dla całej FW, co daje wskaźnik śmiertelności 0,5-0,6 ofiar/turbinę/rok, co jest wartością niską,
- w ramach Projektu wdrożono środki kompensacyjne dla nietoperzy w postaci 100 sztucznych schronień, które zostały umieszczone w lasach i na obszarach leśnych położonych w Nadleśnictwie Rajgród (50 schronień) i w Nadleśnictwie Drygały (50 schronień) w 2024 r.; w nadchodzącym okresie sprawozdawczym zajętość tych schronień przez nietoperze będzie monitorowana,
- w okresie sprawozdawczym nie nastąpiły żadne znaczące zmiany w personalu związanym z kwestiami środowiskowymi i społecznymi, nie zmienili się również Wykonawcy.